

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності на виконання доручення Голови Верховної Ради України Д. Разумкова та відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» розглянув на своєму засіданні 30 вересня 2020 року (протокол № 45) проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення механізму відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» (**реєстр. № 3893 від 17.07.2020р.**), поданий Кабінетом Міністрів України.

Законопроект розроблено Міністерством юстиції України на виконання підпункту 19.1. «Права людини та доступ до правосуддя» пункту 19 Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020р. № 471 та системно пов'язаний з іншими урядовими законопроектами «Про відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» (реєстр. № 3892) та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо механізму фінансового забезпечення відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» (реєстр. № 3894).

Метою законопроекту є реалізація положень базового проекту Закону України «Про відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» (реєстр. № 3892), які потребують внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), а саме:

1) запровадження адміністративної відповідальності за невиконання законних вимог посадових осіб органів, на які покладається відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень, у тому числі ненадання їм передбаченої законодавством інформації чи надання недостовірної інформації, створення інших перешкод для виконання покладених на них обов'язків шляхом доповнення КУпАП новою статтею 188⁵⁶, у вигляді штрафу від 10 до 25 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Право складання протоколу про адміністративне правопорушення, передбачене зазначеною статтею КУпАП, пропонується надати уповноваженим на те посадовим особам регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (зміни до статті 255 КУпАП).

Розгляд протоколів про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 188⁵⁶ КУпАП будуть здійснювати районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді);

2) встановлення, що цивільний позов щодо повернення коштів, що були виплачені особі з підстав, визначених Законом України «Про відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень», має пред'явити орган, який здійснив виплату таких коштів, до підозрюваного, обвинуваченого або особи, яка за законом несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану діями підозрюваного, обвинуваченого, або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, на будь-якій стадії кримінального провадження;

3) визначення у КПК України механізму стягнення до Державного бюджету України таких джерел фінансування державного фонду відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень, як збір на відшкодування шкоди, завданої насильницькими кримінальними правопорушеннями, у разі ухвалення судом та набрання законної сили обвинувального вироку, а також повернення у дохід держави в порядку регресу коштів, що були виплачені потерпілому у зв'язку з вчиненням насильницького кримінального правопорушення.

Так, змінами до частини першої статті 128 КПК України пропонується закріпити обов'язок органу, який здійснив виплату таких коштів, подати цивільний позов щодо повернення коштів, що були виплачені особі з підстав, визначених законопроектом про відшкодування до підозрюваного, обвинуваченого або особи, яка за законом несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану діями підозрюваного, обвинуваченого, або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, на будь-якій стадії кримінального провадження;

3) унормування справлення збору на відшкодування шкоди, завданої насильницькими кримінальними правопорушеннями, з особи (осіб) у разі ухвалення судом обвинувального вироку та набрання ним законної сили, при цьому визначити, що розмір та порядок сплати такого збору встановлюється законом.

Так, КПК України доповнюється новою статтею 380¹, якою передбачається стягнення з особи (осіб), у разі ухвалення судом обвинувального вироку та набрання ним законної сили, збору на відшкодування шкоди, завданої насильницькими кримінальними правопорушеннями.

Розмір та порядок сплати такого збору, відповідно до положень проекту Закону зазначається у резолютивній частині вироку (пункт 2 частини четвертою статті 374 КПК України у редакції проекту) та у резолютивній частині ухвали суду апеляційної інстанції (пункт 3 частини першої статті 419 КПК України у редакції проекту).

В ході обговорення законопроекту за реєстр. № 3893 народні депутати України – члени Комітету погодилися із необхідністю забезпечення механізму повернення коштів, виплачених у рахунок відшкодування шкоди потерпілим від насильницького кримінального правопорушення, що передбачено законопроектом про відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких

кримінальних правопорушень, проте звернули увагу на окремі недоліки та ризики законопроекту за реєстр. № 3893.

На думку Комітету, потребують доопрацювання запропоновані зміни до статей 128, 374 КПК України, а також потребує перегляду доцільності доповнення глави 29 «Судові рішення» КПК України новою статтею 380¹ «Збір на відшкодування шкоди, завданої насильницькими кримінальними правопорушеннями».

Так, запропоновані доповнення до частини першої статті 128 КПК України визначають коло суб'єктів, до яких може звернутися орган, яким відшкодовано шкоду потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень. Водночас, Кримінальний кодекс України не містить такого терміну або виду злочину як «насильницьке кримінальне правопорушення», а законопроект за реєстр. № 3893 не передбачає внесення відповідних змін до Кримінального закону, що унеможлиблює подальшу реалізацію проекту.

Крім того, у законопроекті не врегульовано питання виплати і подальше застосування регресу у випадку, коли вину особи не встановлено у відповідному рішенні суду за результатами розгляду справи по суті.

Доповнення Кримінального процесуального кодексу України новою статтею 380¹ «Збір на відшкодування шкоди, завданої насильницькими кримінальними правопорушеннями» вважаємо дискусійним, оскільки питання стягнення збору не є предметом регулювання КПК України, який визначає виключно порядок кримінального провадження на території України.

Крім того, стаття 380¹ дублює аналогічну статтю 12 проекту Закону України «Про відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» (реєстр. № 3892).

Також, законопроект за реєстр. № 3893 не узгоджений з нормами Цивільного кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України, що регулює питання відшкодування шкоди, заподіяної злочином, а також особливостей подання та розгляду цивільних позовів про відшкодування шкоди, заподіяної насильницьким кримінальним правопорушенням.

Під час розгляду законопроекту Комітетом були взяті до уваги висновки Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та інших наукових установ, які містять низку критичних зауважень та рекомендації про необхідність доопрацювання законопроекту за реєстр. № 3893.

За наслідками розгляду законопроекту реєстр. № 3893 Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом дійшов висновку, що проект не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та цілям Європейської конвенції щодо відшкодування збитку жертвам насильницьких злочинів.

Комітет з питань бюджету зазначив, що законопроект матиме опосередкований вплив на показники бюджету (після прийняття базового законопроекту за реєстр. № 3892 може призвести до збільшення доходів державного бюджету від штрафів у разі виявлення відповідних порушень та від збору на відшкодування шкоди, завданої насильницькими кримінальними

правопорушеннями, залежно від практики застосування даної законодавчої ініціативи).

Крім того, Комітету з питань правоохоронної діяльності було рекомендовано при доопрацюванні законопроекту за реєстр. № 3893 у пункті 2 (щодо набрання чинності відповідного закону) виключити слова «одночасно із Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо механізму фінансового забезпечення відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень», оскільки законопроект з такою назвою не є базовим законопроектом по відношенню до даного законопроекту.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України також висловило свої зауваження до запропонованих законопроектом змін у частині доповнення КУпАП новою статтею 188⁵⁶, а також до редакції запропонованих змін до статей 128, 374 КПК України.

Враховуючи вищезазначене та результати обговорення законопроекту Комітет, керуючись положеннями пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, рекомендує Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення механізму відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» (реєстр. № 3893) за наслідками розгляду в першому читанні **повернути суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання.**

Доповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено народного депутата України – Голову Комітету з питань правоохоронної діяльності Монастирського Дениса Анатолійовича.

Проект постанови Верховної Ради України та необхідні матеріали додаються.

Просимо розглянути.

Голова Комітету

Д. Монастирський

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Монастирський Денис Анатолійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000ACDE2E00E7788200
Дійсний до: 16.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-27/3-2020/182662 від 13.10.2020

230978